

การพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้
รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E)
สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

THE DEVELOPMENT OF A LEARNING MANAGEMENT PLAN ON
HISTORICAL METHODS IN THE SOCIAL STUDIES, RELIGION, AND
CULTURE LEARNING AREA USING THE 5E INQUIRY-BASED
LEARNING MODEL FOR MATHAYOM SUKSA 1 STUDENTS

¹พระชายคม เวชคง, ²พูลศักดิ์ หอมสมบัติ และ ³เอกชัย ศรีบุรินทร์

¹Phra Chaikhom Vachakhong, ²Poolsak Homsombat and ³Eakachai Sriburin

^{1,2}มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

³มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย, ประเทศไทย

^{1,2}Mahachulalongkornrajavidyalaya University, Thailand

³Mahamakut Buddhist University, Thailand

¹aat.dof@gmail.com, ²poolsak.mcu@gmail.com, ³eakburin@gmail.com

Received: October 3, 2025; **Revised :**October 20, 2025; **Accepted :** December 14, 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง เรื่อง
วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบ
การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์

¹ นิสิต, คณะครุศาสตร์ สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์, ดร., สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

³ อาจารย์ ดร., สาขาวิชาการสอนภาษาอังกฤษ มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีล้านช้าง

80/80 และเพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล ปีการศึกษา 2568 จำนวน 22 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมี 2 ชนิด ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 1 แผน 2) ข้อสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test) ผลการศึกษาพบว่า 1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 90.30/80.68 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 2. นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E), วิธีการทางประวัติศาสตร์, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

Abstract

This research article aimed to examine the effectiveness of the learning management plan on the topic of Historical Methods in the Social Studies, Religion, and Culture learning area using the 5E Inquiry-Based Learning Model for Mathayom Suksa 1 students, based on the 80/80 criterion. It also aimed to compare the learning achievement of Mathayom Suksa 1 students who studied the Historical Methods lesson through the 5E model, between their pre-test and post-test scores. The sample group consisted of 22 Mathayom Suksa 1 students from Burapha Ubon Municipal School in the academic year 2025, selected by simple random sampling, using the classroom as the unit of randomization. The research instruments included (1) one learning management plan, and (2) a 20 -item, four-choice multiple-choice achievement test. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and t-test. The results revealed that: 1. The effectiveness of the learning management plan on Historical Methods in the Social Studies, Religion,

and Culture subject for Mathayom Suksa 1/1 students was 90.30/80.68. This indicated that the plan met the required effectiveness criterion of 80/80. 2. The students' post-test learning achievement scores were significantly higher than their pre-test scores at the .05 level.

Keywords: 5 E Inquiry-Based Learning Model, Historical Methods, Social Studies Religion and Culture

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาศักยภาพของเยาวชน ซึ่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดหลักการที่สำคัญในการจัดการศึกษาของชาติไทย โดยเน้นที่การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองอย่างเต็มศักยภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุดจากการศึกษาและสามารถนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพและมีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553)

หนึ่งในหลักการสำคัญคือ มาตรา 22 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” นั้นหมายความว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องออกแบบมาเพื่อให้สอดคล้องกับความสามารถและความถนัดเฉพาะของแต่ละบุคคล โดยส่งเสริมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน นอกจากนี้ มาตรา 24 ของพระราชบัญญัติฯ ยังระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องเน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” หลักการนี้ชี้ให้เห็นว่าการศึกษาคควรเน้นการพัฒนาทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะทางสังคม และคุณธรรม เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตเป็นพลเมืองที่ดีและสามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะการสอนวิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเข้าใจรากฐานทางสังคมและวัฒนธรรมของประเทศ อันจะช่วยส่งเสริมให้เกิดมุมมองเชิงประวัติศาสตร์และการคิดวิเคราะห์เชื่อมโยงระหว่างอดีตกับปัจจุบัน (Thompson & White, 2022)

ในชั้นเรียนวิชาประวัติศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าผู้เรียนบางส่วนขาดความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับยุคสมัยและเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่ส่งผลต่อสังคมปัจจุบัน อาจเกิดจากวิธีการสอนที่เน้นการท่องจำ ซึ่งไม่สามารถกระตุ้นความสนใจได้อย่างเต็มที่ ด้วยเหตุนี้การพัฒนาแผนการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (Learner-Centered Approach) ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ โดยการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีบทบาทในการสำรวจและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ผ่านกระบวนการที่หลากหลาย เช่น การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การเรียนรู้แบบโครงงาน (Project-Based Learning) การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน (Problem-Based Learning) และการบูรณาการจัดการเรียนรู้ (Integration of Learning Management) ซึ่งช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู่มากขึ้น รวมถึงพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา และการสื่อสารงานวิจัยของ (Brown & Green 2022) ระบุว่าจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางช่วยเพิ่มความกระตือรือร้นของผู้เรียนและพัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 เช่นเดียวกับที่พบว่าการใช้วิธีการเรียนรู้แบบปรับให้เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคลสามารถเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและแรงจูงใจในการเรียนได้อย่างมีนัยสำคัญ หนึ่งในแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับการยอมรับว่ามีประสิทธิภาพในการพัฒนาทักษะการเรียนรู้และความคิดวิเคราะห์ของผู้เรียน คือ กระบวนการสืบเสาะหาความรู้ 5E (5E Learning Cycle) ซึ่งประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ Engage (สร้างความสนใจ), Explore (สำรวจและค้นหา), Explain (อธิบาย), Elaborate (ขยายความรู้), และ Evaluate (ประเมินผล) กระบวนการนี้ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในกระบวนการเรียนรู้ อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้อย่างลึกซึ้งและต่อเนื่อง (Miller & Taylor, 2021)

แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นเครื่องมือสำคัญในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่ช่วยยกระดับประสิทธิภาพการเรียนรู้ และส่งเสริมให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและ

วัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ระหว่างคะแนนก่อนเรียน และหลังเรียน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงทดลอง ซึ่งมีวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล ปีการศึกษา 2568 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมจำนวนนักเรียนจำนวน 44 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โรงเรียนเทศบาลบูรพาอุบล ปีการศึกษา 2568 จำนวน 22 คน โดยการสุ่มอย่างง่าย ใช้ห้องเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Cluster Sampling Random)

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหา ประกอบด้วย 1) สารและมาตรฐานการเรียนรู้ครอบคลุมสาระประวัติศาสตร์ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) และหลักสูตรสถานศึกษา พ.ศ. 2568 2) เนื้อหาวิชา เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ และ 3) รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ Engagement, Exploration, Explanation, Elaboration, และ Evaluation

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 แผนการจัดการเรียนรู้ ผู้วิจัยสร้างแผนการจัดการเรียนรู้เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 1 แผน รวมเวลาทั้งหมด 3 ชั่วโมง

3.2 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เป็นแบบทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 20 ข้อ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล มีดังนี้ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้ ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2 และหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยเปรียบเทียบ t-test

ผลการวิจัย

จากการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 พบว่า นักเรียนมีผลคะแนนสอบระหว่างเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 27.09 คิดเป็นร้อยละ 90.30 และหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ นักเรียนผลคะแนนสอบหลังเรียน โดยรวมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 355 คิดเป็นร้อยละ 80.68 ดังนั้น ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เท่ากับ 90.30/80.68 ดังนั้นแผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ปรากฏดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ไทย เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน และค่าร้อยละ

นักเรียน จำนวน 22 คน	คะแนนทดสอบก่อนเรียน (20 คะแนน)	คะแนนทดสอบระหว่างเรียน (30 คะแนน) (E_1)	คะแนนทดสอบหลังเรียน (20 คะแนน) (E_2)
Σ	202	596	355
$\bar{X}$	9.18	27.09	16.14
S.D.	3.28	1.90	4.58
P	45.91	90.30	80.68

2. ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน พบว่า นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ปรากฏผลดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 แสดงผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ที่เรียนด้วยแผนการจัดการเรียนรู้วิชาประวัติศาสตร์ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ ระหว่างคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียน โดยการทดสอบ t – test

ทดสอบ	n	คะแนน เต็ม	$\bar{X}$	S.D.	P	t	Sig.
ก่อนเรียน (Pre-test)	22	20	9.18	3.28	45.91	5.60	.000*
หลังเรียน (Post-test)	22	20	16.14	4.58	80.68		

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการศึกษาการพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เรื่อง วิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 เท่ากับ 90.30/80.68 ดังนั้น แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้ทำการทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 จำนวน 22 คน ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2568 โดยทดสอบก่อนเรียน แล้วจึงทดลองสอนโดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้จำนวน 1 แผน และทำแบบทดสอบย่อย ไปกิจกรรมประเมินพฤติกรรมระหว่างเรียน และผลงานนักเรียน เมื่อสอนเสร็จจึงทดสอบหลังเรียนซึ่งเป็นชุดเดียวกันกับแบบทดสอบก่อนเรียนแล้วจึงนำคะแนนมาประสิทธิภาพของแผนการจัดการเรียนรู้วิชา สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม วัฒนธรรม เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1/1 โดยใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ซึ่งรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) ถือเป็นแนวทางการเรียนการสอนที่ช่วยเสริมสร้างพัฒนาการทางการคิดและการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่กำลังอยู่ในวัยพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้

และการทำงานร่วมกับผู้อื่น ลักษณะสำคัญของรูปแบบนี้อยู่ที่การจัดลำดับขั้นการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ 5 ขั้นตอน ได้แก่ Engagement, Exploration, Explanation, Elaboration และ Evaluation ซึ่งแต่ละขั้นมีบทบาทต่อการพัฒนาผู้เรียนแตกต่างกันไป ขั้นแรกช่วยกระตุ้นความสนใจและเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งที่จะเรียน ทำให้นักเรียนเกิดความอยากรู้และพร้อมที่จะเรียนรู้มากขึ้น ขั้นต่อมาเปิดโอกาสให้นักเรียนได้สำรวจ ทดลอง และค้นคว้าด้วยตนเอง เป็นการฝึกกระบวนการคิดและการสังเกตอย่างมีเหตุผล เมื่อเข้าสู่ขั้นอธิบาย ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น นำเสนอสิ่งที่ค้นพบ และสร้างองค์ความรู้ด้วยภาษาของตนเอง ส่งผลให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและมั่นคงยิ่งขึ้น ขั้นขยายความช่วยให้ นักเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ใหม่ ๆ ซึ่งเป็นการต่อยอดความคิดและฝึกการเชื่อมโยงความรู้สู่ชีวิตจริง สุดท้ายคือขั้นประเมินผล ที่ไม่เพียงวัดความรู้ แต่ยังเป็นการสะท้อนความเข้าใจและการพัฒนาตนเองของผู้เรียน ดังนั้น รูปแบบ 5E จึงดีสำหรับนักเรียนเพราะช่วยสร้างแรงจูงใจในการเรียน เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 ไม่ว่าจะเป็นการคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การทำงานเป็นทีม และการเรียนรู้ด้วยตนเอง ผลลัพธ์ที่ได้คือผู้เรียนมีความเข้าใจลึกซึ้งมากขึ้น เรียนรู้อย่างมีความหมาย และสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้จริง การที่แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ สืบเนื่องมาจากแผนการจัดการเรียนรู้ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านกระบวนการสร้างตามขั้นตอนอย่างมีระบบ โดยศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551(ปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เพื่อให้ทราบมาตรฐานการเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ ตัวชี้วัดการวัดและประเมินผลศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ตลอดจน ศึกษาเอกสารแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) นอกจากนี้ แผนการจัดการเรียนรู้ได้ผ่านการประเมินการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของ คณะกรรมการควบคุมงานวิจัยและผู้เชี่ยวชาญก่อนที่จะนำมาจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ดังนั้นจึงเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีความเหมาะสม ส่งผลให้แผนการจัดการเรียนรู้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พัทธรา พลเยี่ยม และ จิตราภรณ์ วงศ์คำจันทร์ (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัย การพัฒนาการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับสูง เพื่อส่งเสริมความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของการจัดกิจกรรมจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 75/75 และเปรียบเทียบตามความสามารถในการคิดวิเคราะห์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับสูง) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนโพหนองพัฒนาวิทยา

จำนวน 40 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2565 ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการจัดการเรียนรู้โดยใช้การจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับสูง 2) แบบวัดความสามารถในการคิดวิเคราะห์ และ 3) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยใช้รูปแบบงานวิจัยแบบกึ่งทดลอง แบบ One-Group Pretest-Posttest Design การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบที (t-test) ผลการวิจัยพบว่า : การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับสูง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มีประสิทธิภาพเท่ากับ 89.32/80.80 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ 2) นักเรียนที่เรียนด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับสูง มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. นักเรียนมีคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องจาก มีขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ โดยเริ่มต้นจากการศึกษาหลักสูตรแกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แล้วผู้วิจัยได้ศึกษาและวิเคราะห์หลักสูตรสถานศึกษา ตัวชี้วัด และสาระการเรียนรู้ฯ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อกำหนดกิจกรรม และจุดประสงค์การเรียนรู้ในแผนการจัดการเรียนรู้จึงทำให้นเนื้อหา กิจกรรมการเรียนรู้ มีความเหมาะสมกับระดับชั้นของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จึงทำให้นักเรียนรู้สึกมีความสุขกับการร่วมกิจกรรมการเรียนการสอน ในครั้งนี้ สามารถทำคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของพิรพัฒน์ สังวร (2565) ได้ทำการศึกษาวิจัย การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง Internet of Things (IoT) และ Smart City สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw ตามเกณฑ์ 75/75 เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน และเพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ห้อง 8 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก ปีการศึกษา 2565 จำนวน 30 คนโดยเลือกกลุ่มตัวอย่างตามสะดวก (Convenience Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsawแบบประเมินความเหมาะสมในองค์ประกอบของแผนการจัดการเรียนรู้ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ปรนัยชนิด 4

ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ และแบบประเมินความพึงพอใจต่อการจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนรู้โดยใช้แผนการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw มีประสิทธิภาพ E1/E2 เท่ากับ 83.67/93.00 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนรู้ มีความพึงพอใจระดับ มากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.08 การวิจัยครั้งนี้สามารถนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw ไปประยุกต์ใช้ในรายวิชา หรือระดับชั้นอื่น ๆ เพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ของนักเรียน

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

แผนการจัดการเรียนรู้ที่ออกแบบตามรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) มีประสิทธิภาพสูงกว่ามาตรฐานที่กำหนด 1) จากการวัดผลตามเกณฑ์ 80/80 พบว่า แผนการจัดการเรียนรู้เรื่องวิธีการทางประวัติศาสตร์ สามารถสร้างประสิทธิภาพระหว่างการเรียนรู้ (E1 = 90.30) และผลสัมฤทธิ์หลังการเรียนรู้ (E2 = 80.68) สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมที่มีโครงสร้างเป็นขั้นตอนตาม 5E ทำให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมต่อเนื่องและบรรลุวัตถุประสงค์ทางการเรียนรู้ได้จริง 2) การจัดการเรียนรู้ด้วยรูปแบบสืบเสาะหาความรู้ช่วยยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สะท้อนให้เห็นว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบ 5E ส่งผลเชิงบวกต่อการพัฒนาความรู้และความเข้าใจของผู้เรียน 3) ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่มีความหมาย (Meaningful Learning) กิจกรรมที่ออกแบบให้ผู้เรียนค้นหา ทดลอง สรุป และประยุกต์ใช้ความรู้ ทำให้นักเรียนเกิดทักษะการคิดเชิงเหตุผล การตั้งคำถาม และการตีความจากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ส่งผลให้ความรู้ที่ได้ไม่เพียงอยู่ในระดับการจำ แต่เป็นการเข้าใจ และสามารถนำไปใช้ได้จริง และ 4) ยืนยันความเหมาะสมของรูปแบบ 5E สำหรับการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษาในระดับมัธยมต้น จากการใช้ 5E ในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมและต้องการการคิดเชิงวิเคราะห์ เช่น วิธีการทางประวัติศาสตร์ ทำให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีแรงจูงใจภายใน และเรียนรู้อย่างเป็นระบบมากขึ้น จึงเป็นองค์ความรู้ที่ครูสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนสังคมศึกษาในหัวข้ออื่นๆ ได้เช่นกัน

ดังนั้น การใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5E) สามารถยกระดับทั้งประสิทธิภาพการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียนได้อย่างเป็นรูปธรรม และสามารถใช้เป็นแนวทางพัฒนาการเรียนการสอนในวิชาอื่นที่เน้นการคิดวิเคราะห์เชิงเหตุผลต่อไปได้

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน. พุทธศักราช 2551*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2560). *สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- พัชรา พลเยี่ยม และ ปาริชาติ ประเสริฐสังข์. (2566). แนวทางการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ 5 ขั้น (5E) ร่วมกับเทคนิคการใช้คำถามระดับสูง.. *วารสารมนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และนวัตกรรม มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์*, 3(1), 68-85.
- พิรพัฒน์ สังวร. (2565). *การศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบสืบเสาะหาความรู้ (5Es) ร่วมกับการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือด้วยเทคนิค Jigsaw เรื่อง Internet of Things (IoT) และ Smart City สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6*. รายงานการวิจัย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- Brown, T., & Green, A. (2022). Learner-centered approaches in 21st-century education: Enhancing engagement and skills development. *Journal of Educational Innovation*, 45(3), 123-135.
- Miller, J., & Taylor, S. (2021). The 5E Learning Cycle: Enhancing critical thinking and learner engagement in modern classrooms. *Journal of Educational Strategies*, 39(2), 78-91.
- Thompson, K., & White, R. (2022). Motivating learners in history education. *Journal of Educational Research*, 48(3), 145- 160

